

Dimineața, T. – parcă-l chema Timofeev... – dormea normal, întins de-a lungul patului, acoperit cu pătura sa și, contemplându-l, mi-am dat seama că și eu dormisem buștean, dacă nu-l auzisem mișcându-se; am avut grijă, în continuare, de somnul lui, nu m-am clintit o vreme, apoi mi-am luat curaj, am coborât, m-am dus unde trebuia; pe coridor, m-am întâlnit cu Enescu, pornit energic tot într-acolo, tot în pijama, cu un prosop la gât, ca boxerii spre ring, volubil din mers: „Ai văzut că n-a fost nimic? Eu ce ți-am spus?”

Spre prânz, T. se trezi tăcut, mă lăsa în pace și se primeni cu atenție, după ce se bărbierise electric, fără oglindă, controlându-și permanent obraji; eu încercam să descopăr sticla mea de coniac, nu, nu era nicăieri, în schimb apăru un miros puternic de parfum sovietic țâșnind din cămașa sa albă, proaspătă, bine-venită în compartiment; nu vorbirăm până la Moscova; îmi apăru în minte cuvântul rusesc: *stîdna* – rușine, e ceva de rocă în *stîdna*, nu se poate juca nimeni cu *stîdna*.

Momentul decisiv – când trenul se opri – fu la coborârea mea din patul de sus; aveam de făcut un nou *choix*, complicat ca în filmele mele cu Stan și Bran: ori îmi căram valiza pe scărița patului, ori

o lăsam sus și o trăgeam, după aceea, de jos. T. îmi făcu deodată un semn energic, să-i dau lui valiza; l-am ascultat, el o apucă lesne, o depuse în pragul ușii și mă privi cum cobor, țâțâind și dânsul insistent din bărbie, orizontal și vertical, dar mai ales mohorât, mișcare și sunet conjugate caraghios, ca în bancul acela care-l fermeca pe Lucian Raicu – un rus, după o beție zdravănă, așteptând un castraveci care se face tot mai mic la orizont; menținu același ritm al bărbiei până în clipa când, din prag, i-am întins, mâna spunându-i *au revoir... dasvidanie...* Atunci dădu energic din cap, din toată ființa lui, într-un *niet* scurt și elocvent, urmat de o paranteză tăcută ca în teatrul lui Camil: putea fi uman, putea avea *stîdna*, dar nu va sacrifica principiile, politica dând mâna aici, pe teritoriul lui, cu un *juif* fascist de-al lui Ceaușescu.

M-am dus să văd ce fac Eneștii, sperând că voi coborî cu ei, am bătut în ușa lor, strigându-le jovial și aiurea: „Am ajuns, tovarășe Enescu! Ce facem?”. El nu deschise, articulând clar și brusc neprietenos: „Noi mai rămânem! Ne întâlnim la Ambasadă!”.

Totul mi se spulberă în gara Kievskaia. Nu mă aștepta nimeni pe peronul imens, abundent populat, peste care se revărsa din nu știu câte difuzoare

Tomnaia noci cântată indiscutabil de Mark Bernes, prima romanță sovietică auzită cândva, când intra-seră rușii în București și tata țâțâia ca T. în compartiment. Încremenit, am auzit cum explodează în mine o panică nouă, neașteptată, din care se adună câteva silabe, rămase și ele în viață, dintr-o rusă învățată cântând *Tomnaia noci, Dasvidanie, mama: Pasolstvo... ambasadă... rumînskoie pasolstvo!* Sau *rumînskaia*? Am străbătut peronul întrebând, fără să aștept răspuns, și *Cuda rumînskoie pasolstvo?* și *Cuda rumînskaia?*, genul adjectivului mărimdu-mi spaima; mă loveam de oameni, alternând femininul cu neutrul; până când o bătrânică m-a luat de mână în care țineam valiza și m-a dus la o stație de autobuz, spunându-mi (sau așa mi s-a părut): *spakoina ingheală... spakoina ingheală...* Acest *ingheală* de la bunică-mea având o oarecare putere de calmant. Cert este că m-a urcat și m-a îngrămădit într-un troleibuz aglomerat, strigându-i șoferului ceva cu *rumînskoie pasolstvo*.

Dar nimeni nu putea prevedea că deodată se va strica o încuietore a valizei și-mi voi vedea lucrurile – inclusiv un proaspăt *Le Nouvel Observateur* ascuns bine printre cămăși, cumpărat pe sub mână la Lido! – căzându-mi printre picioare cu intensitatea

unui dezastru. *Ni nada! Ni nada!* îmi recomanda aproape rugător un glas melodios de femeie – era tot ce înțelegeam lăsând-o să-mi strângă lucrurile în valiză, ea mai având și alte cuvinte într-o frază cu care încerca să-mi explice, printre pasagerii binevoitori până la indiferență, că nu-i nicio nenorocire; îmi închise, în fine, valiza forțând a doua încuietoare – validă! – și-mi arătă cum să țin întregul la subsuoară, chiar dacă pe o margine apăreau, necuviincioase, un guler de pijama, un prosop și nu mai știu ce. *Obs-ul* nu mai încăpuse și, ca orice gospodină care, printre obiecte, nu dă atenție manuscriselor, revistelor, ziarelor, mi-l fixă, îndoit în două, la pieptul pardesiului. La un moment dat, șoferul strigă ceva care cuprindea *rumînskoie pasolstvo* și, din două-trei îmbrânceli normale într-un troleibuz aglomerat, am fost proiectat pe scară, coborând, cu valiza la subsuoară, în stația unui cartier peste care bătea puternic vântul de toamnă rece; se deschidea în fața mea un fel de șosea care urca în pantă spre o clădire albă și solemnă; am pornit-o într-acolo, abia târându-mi picioarele, strângând cu ultimele puteri valiza, ca nu cumva să-i sară din nou încuietoarea aici, pe

drumul acesta de costișă unde nimeni nu ar fi putut să mă ajute.

Un singur gând mă articula împotriva vântului tot mai intens cu cât urcam spre probabila ambasadă: să nu fac un infarct, cu *Obs*-ul la rever, aici, în pustia locului; m-am oprit, mi-am pus valiza între genunchi și am încercat să-mi iau pulsul. De când mă născusem, era prima oară când făptuiam o asemenea mișcare, i-am prins bătaia, dar îmi era cu neputință să o număr; îmi venea în minte, ca un bufon într-o tragedie, acel vesel 33 – „spune ca la doctor, 33” –, dar bătaia era atât de neregulată, că nu permitea nicio socoteală; fixând acoperișul Ambasadei Române și ținând cu degetele stângii încheietura palmei drepte, nu-mi apăru în gând decât *Șema Israel...* Dar după *Adonai Eloheinu*, *Adonai Ehad*, *Le Nouvel Observateur* îmi alunecă de la rever de-a lungul pardesiului și un vârtej de vânt mi-l luă și mi-l ridică spre cer. Urmărind zborul revistei peste câmpul moscovit, se modelă chipul lui Mimi, nenorocita de la recepția hotelului Lido, cea care îmi păstra revista sub tejghea, eu promițându-i, la întoarcerea de la Moscova, o noapte lungă la Monj; am încercat să reiau rugăciunea,

dar îmi apărea roșcata de la Difuzarea Presei din strada Doamnei (Doamne, iartă-mă!), cea care mă trădase, ea oricum fiind frigidă, dându-mi *Le Monde*-urile unui fost director general din Transporturi, care i le plătea mai bine decât mine. Cred că *Adonai Eloheinu* m-a auzit și mi-a trimis pe cele două femei în semn că a fost atent, fiindcă m-am liniștit cât de cât.

La ambasadă, până mi se întocmi biletul de intrare, doi tipi de la poartă îmi explicară, voioși, că „așa e pe aici, în zonă, există o presiune necunoscută care cade pe brațe, de-ai zice că e reumatism”. Unul din ei mă conduse în imobil și îmi propuse, cu o neașteptată delicatețe, să-i dau lui valiza „ca să nu mai arate așa” și să mi-o lege cu o curea solidă, „de n-o să mai aveți treabă cu ea până la Vladivostok”; i-am încredințat-o, spunându-i ceva mai coerent, că aș vrea să merg doar până la Iasnaia Poliana. „Nu știi unde stă, dar vorbiți cu tovarășul ambasador, el cunoaște toate persoanele.”

Secretara ambasadorului luă imediat legătura cu hotelul unde locuia delegația noastră și îi anunță, zglobie, că „a sosit tovarășul, care e mai mult mort decât viu”, le explică de ce („fiindcă nu l-a așteptat nimeni în gară...”), apoi îl ascultă pe celălalt,